

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคของผู้สัมผัสกับผู้ป่วยโรค ในเขตอำเภอโนนคูณ จังหวัดศรีสะเกษ

ภัสนิรา ธรรมฤทัย, พ.บ.¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Study) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันโรค และเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคของผู้สัมผัสกับผู้ป่วยโรคในเขตอำเภอโนนคูณ จังหวัดศรีสะเกษ ประชากร คือ ผู้สัมผัสกับผู้ป่วยโรคในเขตอำเภอโนนคูณ จังหวัดศรีสะเกษ วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา จำนวน ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงอนุมาน โดยใช้สถิติถดถอยเชิงเส้นพหุแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Linear Regression Analysis)

ผลการศึกษาวิจัยพบว่า สัมผัสรวมบ้านผู้ป่วยโรคส่วนใหญ่มีการรับรู้เกี่ยวกับโรค อยู่ในระดับสูง ในเรื่อง การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคพบว่าส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 83.76 การรับรู้ความรุนแรงของโรคส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 52.99 การรับรู้ประโยชน์ในการปฏิบัติตัวป้องกันโรคส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 59.82 การรับรู้อุปสรรคในการปฏิบัติเพื่อป้องกันโรคส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 98.29 สิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันโรคส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูง ร้อยละ 63.25 และพฤติกรรมการป้องกันโรคของผู้สัมผัสรวมบ้านกับผู้ป่วยโรคปอดส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง 83.76 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันโรคของผู้สัมผัสกับผู้ป่วยโรคในเขตอำเภอโนนคูณ จังหวัดศรีสะเกษ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา โรคประจำตัว ความพันธุกับผู้ป่วย การรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรค การรับรู้ประโยชน์ของการป้องกันโรค การรับรู้อุปสรรคในการป้องกันโรค การรับรู้ความรุนแรงของโรคและสิ่งชักนำให้เกิดการปฏิบัติพฤติกรรมการป้องกันโรค โดยตัวแปรเหล่านี้สามารถทำนายพฤติกรรมการป้องกันโรคของผู้สัมผัสกับผู้ป่วยโรคในเขตอำเภอโนนคูณ จังหวัดศรีสะเกษ ได้ร้อยละ 15.6 (Constant = 3.687 $R = .394$, $R^2 = .156$, $R^2_{adj} = .067$, $SE\ est = .35776$, $F = 1.758$ $p < 0.001$) ดังนั้น ผู้ที่สนใจจะนำผลการวิจัยไปใช้ควรนำไปพัฒนารูปแบบหรือโปรแกรม สำหรับการพัฒนาศักยภาพของระบบบริการหรือผู้สัมผัสผู้ป่วยโรค เพื่อให้ผู้ป่วยโรคมีความรู้ ความตระหนัก จนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคต่อไป

คำสำคัญ: วัณโรค, พฤติกรรมการป้องกันโรค, ผู้สัมผัสกับผู้ป่วยโรค

¹ นายแพทย์ชำนาญการ โรงพยาบาลโนนคูณ จังหวัดศรีสะเกษ ประเทศไทย; E-mail: wirat.art@gmail.com

Factors Influencing Tuberculosis For Behavior Prevention Among People with Tuberculosis Contact in Nonkhun District, Sisaket Province

Patthira Thammarutai, M.D.¹

Abstract

This research was a cross-sectional descriptive research. The objective was to study tuberculosis prevention behavior and the factors affecting tuberculosis prevention behavior among those who have contact with tuberculosis patients in Nonkhun, Sisaket. The population was people who had contact with tuberculosis patients in NonKhun District, Sisaket Province. Analysed data using descriptive statistical analysis: numbers, means, percentages, and standard deviations. Analyzed inferential data using stepwise multiple linear regression statistics.

Research results found that most of the households with tuberculosis patients had a high level of awareness about tuberculosis. In terms of awareness of the risk of tuberculosis infection, the most were at a high level, 83.76 percent. The perception of the severity of tuberculosis disease was mostly high at 52.99 percent. The perception of the benefits of tuberculosis prevention practices was mostly high at 59.82 percent. The perception of barriers to tuberculosis prevention practices was mostly high at 98.29 percent. The factors that motivate people to practice tuberculosis prevention behaviors were mostly at a high level, 63.25 percent. And the tuberculosis prevention behavior of the household contacts of most pulmonary tuberculosis patients was at a moderate level of 83.76. The variables that influence tuberculosis prevention behavior among people in contact with tuberculosis patients in NonKhun District, Sisaket Province were: gender, age, education, underlying diseases, relationship with the patient, perceived risk of tuberculosis infection, benefits of tuberculosis prevention, barriers to tuberculosis prevention, perceived severity of tuberculosis and inducers of tuberculosis prevention behaviors. These variables could predict tuberculosis prevention behavior among those who had contact with tuberculosis patients in NonKhun District, Sisaket Province at 15.6 percent (Constant =3.687 R = .394, R² = .156, R²adj = .067, SE est= .35776, F = 1.758 p < 0.001)

Therefore, those who were interested in applying the research results should develop models or programs for developing the potential of service systems or people who came into contact with tuberculosis patients.

KEYWORDS: Tuberculosis, Tuberculosis prevention behavior, Contacts of tuberculosis patients

¹ Medical Doctor, Nonkhun Hospital, Sisaket province Thailand; E-mail: wirat.art@gmail.com